



UDK:616.31.084-075.8

## GLUMA DESENSITISER BILAN TISHLARDAGI GIPERESTEZIYANI DAVOLASH

*Teshayeva Dilbar Shuxrat qizi*

*Buxoro Davlat Abu Ali ibn Sino nomidagi Tibbiyot Instituti*

**Rezyume:** Tishlarning yuqori sezuvchanligi bemorlarning eng ko'p uchraydigan shikoyatlaridan biri bo'lib, bu bemorlarni tish shifokoriga kelishiga sabab bo'ladi. Ko'pincha, yuqori sezuvchanlik qachon o'tkir yoki o'rtacha og'riq sifatida namoyon bo'ladi. Bu turli omillar ta'sirida, ular kimyoviy (nordon ovqat), termal (ko'pincha sovuq suv, muz) bo'lishi mumkin. Muzqaymoq, sovuq ichimliklar yoki oziq-ovqatning keskin o'zgarishi isitish uchun) va mexanik (tish cho'tkasi, tish cho'tkasi ) bo'lishi mumkin. Tishlarning qattiq to'qimalarining yuqori sezuvchanligi ko'pincha tishlarning tuzilishini buzgan holda yuzaga keladi va qattiq to'qimalar (karies jarayoni, tish to'qimalarining sezuvchanligini kuchayishi, emal eroziyasi, ponasimon nuqsonlar va boshqalar), periodontal kasalliklar va ba'zi hollarda tishlarda ko'rindigan o'zgarishlarsiz.

**Kalit so'zlar:** tish qattiq to'qimalarining yuqori sezuvchanligi, remineralizatsiya terapiyasi, Ftor-lyuks

Ushbu maqolaning dolzarbliji shundaki, homilador ayollar ( 20-30 yoshlilar)guruhida ushbu kasallikni davolashning turli usullari qo'llanilgan, ularning har biri o'zining afzalliklariga ega.

Maqola tish qattiq to'qimalarining yuqori sezuvchanligini davolashning bir necha usullarini solishtirishga qaratilgan va ularning samaradorligiga. Tishlarning yuqori sezuvchanligi bemorlarning eng ko'p uchraydigan shikoyatlaridan biridir, bu qoida tariqasida, ularni tish shifokoriga olib keladi. Ko'pincha yuqori sezuvchanlik o'tkir yoki o'rtacha darajada namoyon bo'ladi va turli omillar ta'sirida og'riq, ular kimyoviy (nordon ovqat), termal (ko'pincha bu) bo'lishi mumkin. Sovuq suv, muzqaymoq, sovuq ichimliklar yoki ovqatdan issiqqa keskin o'tish) va mexanik (tish cho'tkasi) ta'sirlaga sezuvchan bo'lib qoladi. Tish qattiq to'qimalarining yuqori sezuvchanligi ko'pincha qattiq tish to'qimasining buzilishida yuzaga keladi va to'qimalarning tuzilishi (karies jarayoni, tish to'qimalarining sezuvchanligini kuchayishi, emal eroziyasi, ponasimon nuqsonlar va boshqalar), periodontal kasalliklar, shuningdek, ba'zi hollarda tishlarda ko'rindigan o'zgarishlarsiz.

**Tadqiqot maqsadi:** qattiq tishlarning yuqori sezuvchanligini davolash samaradorligini baholash (Turli usullar yordamida ).



**Tekshiruv materiallari va usullari:** 58 nafar tish sezgirligi yuqori bo'lganlar kuzatuv ostida edi. Barcha bemorlarga og'iz bo'shlig'iqa gigienik parvarish qilish o'rgatilgan va ular 2 guruhga bo'lingan: 1-chi (nazorat qiluvchi guruh) - 28kishi mahalliy remineralizatsiya terapiyasini oldi. P. A. Leus, E. V. Borovskiy usuli bo'yicha (ftor lak va kalsiy glukonat qo'llanildi), 10 kun ichida. 2-guruhda (eksperimental guruh) - 30 nafar bemorlar davolandi "Ftor-lyuks" bilan Technodent kompaniyasidan ftor o'z ichiga olgan preparat - bilan davolandi Bemorlarning anamnez va shikoyatlarini o'rganish natijasida tishlarning qattiq to'qimalarining yuqori sezuvchanligi aniqlandi turli yemirish xususiyati beruvchi moddalarga. Anamnezni yig'ish jarayonida shaxslarning 30 % aniqlandi termal stimullardan, 20% kimyoviy stimullardan va 50% umumiylidir yedirilish xususiyatlaridan shikoyat qilgan. Remineralizatsiya terapiyasi - bu tishlarning mineral tarkibini tiklash orqali kariesning mahalliy oldini olish tishlar, emalning karies jarayoniga chidamlilagini saqlashga yordam beradi va ortib borayotganini yo'q qiladi tishlarning sezgirligi. E. V. Borovskiy va P. A. Leus (1972) profilaktika va davolash usulini taklif qildilar. Kaltsiy glyukonat va natriy ftorid yordamida tish kariesining dastlabki ko'rinishlarini davolash. Profilaktika mashg'ulotidan oldin bemorlar 2-3 daqiqa davomida gigienik pasta uchun tishlarini tozalaydi Keyinchalik tishlar kaltsiy glyukonatning 10% eritmasi bilan namlangan paxta bilan applikatsiya qilindi. Muolaja 3-5 daqiqa davom etadi. Glyukonatni qo'llash tugagandan so'ng, protseduraning ikkinchi bosqichi amalga oshiriladi: tishlar natriy ftoridning 2% eritmasi bilan namlangan roliklar bilan applikatsiya qilinadi 1-2 daqiqa. "Ftor-lyuks" bilan davolash yangi va juda samarali komponentidir tish qattiq to'qimalarining yuqori sezuvchanligiga qarahi. Ushbu preparat tarkibida teng miqdorda o'z ichiga olgan maxsus lak mavjud tez va barqaror natijani ta'minlaydigan natriy ftorid va kaltsiy ftorid miqdori. Yaxshi ta'siri birinchi navbatda dentin naychalarining lak bilan muhrlanishi va tezda yo'q qilinishi bilan izohlanadi. So'ngra kaltsiy ftorid bilan ikkilamchi dentin shakllanishini bosqichma-bosqich rag'batlantirish birikmalar "Ftor-lyuks" preparatini qo'llash orqali tishlarning yuqori sezuvchanligini davolash bosqichlari, birinchi qadam - tishlarni ftoridsiz professional pasta bilan oldindan tozalash, tishlarni so'lakdan izolyatsiya qilish( standart roliklar yordamida).

Ilgari iliq havo bilan quritilgan tishlarning yuzasi "Ftor-lyuks" bilan ishlov berilgan. (Pele Tim). Qo'llashdan keyin lak 20 soniya davomida tish yuzasida qoldiriladi. Bemor edi ikki soat davomida qattiq ovqat iste'mol qilish tavsiya etilmaydi va keyin 12 soat davomida tishlarini yuvmaslik tavsiya etiladi.

Klinik kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, bunday murakkab davolash bilan tishlarning yuqori sezuvchanligi qattiq to'qimalarda ta'sir juda tez sodir bo'ladi va doimiyyidir, chunki remineralizatsiya jarayonlari ikkalasida ham sodir bo'ladi emal tomonidan va pulpa tomonidan: kaltsiy fosfat tish to'qimalari tarkibida ko'payadi.

**Natijalar.** Tish qattiq to'qimalarining yuqori sezuvchanligini turli usullar bilan davolashda biz qo'lga kiritdik quyidagi natijalarni: Konservativ usul bilan "remineralizatsiya terapiyasi" usulidan foydalanganda, so'r algalarning 19tasida shikoyatlar kamaydi, 9 tasida ular butunlay yo'qoldi. Nazorat guruhida "Ftor-lyuks" preparati bilan davolanish, barcha shikoyatlar 26kishida butunlay yo'qoldi 4 nafar bemorda shikoyatlar kamaydi. An'anaviy usul bilan davolash kursi 10 seans va har bir individual protsedura edi (shu jumladan protseduraga tayyorlarlik) taxminan (20-25 daqiqa) davom etdi, bu bemorlarning fikriga ko'ra, juda noqulay tuyuldi va "Ftor-lyuks" bilan davolangan bemorlar ijobjiy fikrlarni bildirdilar, aftidan, buning sababi nafaqat turli ogohlantirishlarga og'riqli reaktsiyaning to'liq yo'qligi, balki davolanish muddati (bir tashrifda).

**Xulosa:** Tadqiqotimiz natijasida, biz yuqori sezuvchanlikni davolashni aniqladik. "Ftor-lyuks" preparatini qo'llash orqali tishlarning qattiq to'qimalarini davolash samaraliroq va kamroq vaqt talab etadi.

### Foydalilanigan adabiyotlar

1. Aslonov S. G. et al. Modern Approaches to Oropharyngeal Cancer Therapy //International Journal of Discoveries and Innovations in Applied Sciences. – 2021. – Т. 1. – №. 3. – С. 38-39.
2. Khodjaeva D. I. MAGNETIC-RESONANCE IMAGING IN THE DIAGNOSIS OF BREAST CANCER AND ITS METASTASIS TO THE SPINAL COLUMN //Scientific progress. – 2021. –Т. 2. – №. 6. – С. 540-547.
3. Ilkhomovna K. D. MANIFESTATIONS OF POST-MASTECTOMY SYNDROME, PATHOLOGY OF THE BRACHIAL NEUROVASCULAR BUNDLE IN CLINICAL MANIFESTATIONS //Innovative Society: Problems, Analysis and Development Prospects. –2022. – С. 225-229.
4. Sultonova N. A. Treatment of hypercoagulable conditions in women with misscarriage in early gestation //Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR). – 2020. – Т. 9. – №. 12. – С. 13-
5. Ilkhomovna K. D. Morphological Features of Tumor in Different Treatment Options for Patients with Locally Advanced Breast Cancer //International Journal of Innovative Analyses and Emerging Technology. – 2021. – Т. 1. – №. 2. – С. 4-5.
6. Khodjayeva D. I. MORPHOLOGY OF IDIOPATHIC SCOLIOSIS BASED ON SEGMENT BY SEGMENT ASSESSMENT OF SPINAL COLUMN DEFORMITY //Scientific progress. – 2022. –Т. 3. – №. 1. – С. 208-215.